

Velja po pošti:
za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
na en mesec 2.20
na Nemčijo celoletno . 29.—
na ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:
za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
na en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENECE

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat . . . 9 v

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izvenemši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Bokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Državni zbor.

Dunaj, 27. oktobra.

Draginja živil.

Zbornica se bavi tudi danes z nujnimi predlogi, naj vlada stori potrebne korake proti rastoči druginji živil. Vsestransko je prepričanje, da je draginja vsakdanjih živil v istini že dosegla skrajne meje. Različna pa so mnenja o vzrokih druginje in sredstvih proti njej. V tem oziru so razširjene in utrjene naravnost gorostasne bedastoče. Tako za dr. Rennerjem ponavljajo socialni demokratje popolno neresnico, da kmetje odirajo konsumente. Kmet niti svojega dela nima plačanega. Vesel je, ako more svoje pridelke spraviti v denar in plačati davke ter obresti od dolgov. Opozorjam samo na cene poljskih pridelkov doma in na trgu. Za jabolko, katero je kmet prodal za dva vinarja, plačaš v hotelu 40 vinarjev. Isto velja o drugih pridelkih.

Glavni vzrok druginji živil je torej dejstvo, da konsument navadno ne kupuje neposredno od producenta, marveč od prekupcev. In to največ podraži živila. Dalje denar dandanes nima več iste veljave, ko pred kakimi desetletji. Vse potreščine, ki jih mora kupovati kmet, so v cenah ravnotako poskočile, kakor živila. Tretjič ne smemo pozabiti, da so plače poslov dvakrat, trikrat višje. In kmet je še vesel, ako dobi hlapca ali dekle v službo. Torej more le sovražnik kmečkega stanu ali pa bedak trditi, da kmet odira druge stanove. Kmečki stan je še premalo organizovan, da bi z ozirom na svetovni trg in mednarodno konkurenco mogel na domačem trgu narekovati cene. Pač pa to delajo židje na borzah in večji prekupci, česar mi ni treba dokazovati. Sicer pa morajo mnogi kmetje v hribovitih pokrajinah, koder se bavijo z živinorejo, sami kupovati moko in mnoga druga živila. Sicer pa še noben kmečki neprijatelj ni doslej mogel trditi, da imajo kmetje razmerno iste dobičke, kakor industrija. Razni karteli vlečejo dividende do 30, celo do 40%. In navzlic temu tarnajo židovski kapitalisti, da vlada zanemarija in z davki davi industrijska podjetja. Mi želimo industriji najboljšo uspehe, ob enem pa zahtevamo, da živi kot človek tudi kmet, ki tvori ševedno dobro polovico prebivalstva v državi, daje cesarju najboljše vojake in je še vedno temelj državnemu redu.

Včeraj so o druginji govorili dr. Drexel, Hanuš, Budzynowsky in Onyškevič, danes pa Fresl, dr. Damm kot nemški agrarec, Johanis, češki agrarec Kotlař,

dalje Buřival, Horsky, Kraus in trgovinski minister dr. Weiskirchner. Ta je navajal podatke, da so se živila podražila tudi v drugih državah, vendar pa ne v isti meri kakor v Avstriji. Pšenična moka n. pr. se je v zadnjih letih pri nas podražila za 100 odstotkov. Kdo pa spravlja v žep dobiček? Ogrski veliki mlini in židje, kateri narekujejo moki ceno. Naši domači mlini ne meljejo več pšenice za gostilne in peke. Povsod po vaseh kupujejo le ogrsko moko. Jutri govori še več govornikov, v imenu »Slovenskega kluba« poslanec Roškauer. Namen razprave pa je, da se izvoli poseben odsek, ki naj v šestih tednih poroča o sredstvih in pomočkah proti druginji.

Dogodki za kulisami.

Včeraj je zveza nemškoliberalnih poslancev odklanjala vso odgovornost za govorice o novi koaliciji; danes pa so nemški poslanci s Češkega z »ogorčenostjo« zavračali vsak najmanjši sum, češ, da hočejo s Čehi pod eno streho. Posebno se je rotil dr. Schreiner, da ni v nobeni zvezi z znanimi izjavami nemških društev in časnikarjev proti rekonstrukciji ministrstva. Dr. Schreiner in dr. Hohenburger sta torej nemška posest. Torej so osebe več, nego splošne, javne koristi. Ali je sploh v Avstriji katera politična oseba, zaradi katere naj trpi vsa država?

Bienertthovo posvetovanje.

Danes se govori, da se hoče baron Bienertth jutri posvetovati z voditelji nemških strank o nadaljnem razvoju parlamentarnih razmer. Do sobote hoče baron Bienertth slišati tudi mnenja ostalih parlamentarnih strank. Prve dni novembra se bode odločilo, ali se prične normalno delo v zbornici ali gredo poslanci zopet domov.

Južna železnica.

Danes so se zbrali poslanci iz dežel ob Južni železnici, da sklenejo potrebne korake proti nameravanemu zvišanju tarifov na progah Južne železnice. Poročal je dr. Steinwender. Južna železnica že nekaj let ne plačuje dividend svojim upnikom. Vzrok temu je slaba uprava in pa dejstvo, da delničarji niso vplačali niti polovice zajamčenega kapitala, obresti pa hočejo vleči od vsega. Južna železnica je že zvišala tarife za osebni promet in sedaj hoče poskočiti še s tovarnimi tarifi, ki naj bi bili za 7% višji od državnih. To zvišanje tarifov bi na leto iznašalo 8 do 10 milijonov, katere bi morale plačevati skoraj izključno le naše dežele ob Južni železnici. Naravnost čudno je, da vlada molči, oziroma trpi to turško gospodarstvo pri Južni železnici. Nihče pa ne more zahtevati, da bi za grehe Južne železnice in raznih avstrijskih vlad od l. 1856. delale

pokoro dežele, po katerih se vije Južna železnica. Kakor pa se čuje, bila bi avstrijska vlada že dovolila zvišanje tarifov in morda še garancijo za novo posojilo, ko bi se temu ne vstavljala ogrska vlada. Ker pa more Južna železnica z raznimi koncesijami omajati ogrsko vlado, je velika nevarnost, da res Južna železnica doseže svoj namen na račun južnih kronovin. Ta nevarnost je tem večja, ker se baje z Južno železnico pogaja višji železniški uradnik, kateri bi rad postal glavni ravnatelj Južne železnice. Da se to prepreči, naj gre deputacija poslancev k železniškemu ministru in k ministrskemu predsedniku ter najodločneje ugovarja proti tej nakani. V tem vprašanju so edine vse stranke osobito pa poslanci prizadetih dežel. V ta odbor so bili danes izbrani: Dr. Steinwender, dr. Hofmann, pl. Šuklje, dr. Mayr, dr. Rybař, baron Malfatti, Schmid, dr. Gregorčič, Resel, Pittoni, Smitka in Zeiner. Odbor še ta teden poda dogovorjeni protest na merodajnih mestih.

Suša.

Letos je suša na Štajerskem zopet napravila mnogo škode. Poslanec Pišek in tovariši so vložili prošnjo, naj vlada podpira dobavo semen, soli itd.

Vojaški nemiri.

Poslanec Gostinčar in tovariši so vložili interpelacijo na ministra za deželno brambo zaradi vojaških nemirov ob jesenskih orožnih vajah na Rakeku, v Begunjah in v Logatcu.

Nemci zahtevajo razpust državnega zbora.

»Tagespost« se peča z Bienertthovimi konferencami in s poročili o odgledanju zbornice. Bienertthu svetuje, naj razpiše nove volitve, če ne doseže sporazumljenja.

Afera Weidenhoffer Krek.

Weidenhofer je včeraj izjavil, da je dobil dr. Krek razglednico, na kateri ga psuje. Razglednica nosi Weidenhofferjev podpis. Izjavlja, da ni v nikaki zvezi z razglednico.

Dr. Korošec

se je danes v zbornici pritožil, ker so doznali poslanci o novih davkih iz N. Fr. Pr. Predsednika je vprašal, če hoče opozoriti finančnega ministra na nedopustljivost takega obveščanja.

Bienertthove konference.

Bienertth je danes pričel konferirati z voditelji strank. Zaslišal je poslance Sylvestra, Chiarija, dr. Šusteršiča, po Šusteršiču Začka in Glabinskega. V četrtek obvesti Bienertth oficijelno nemške voditelje o svojih načrtih, v petek voditelje slovanskih strank. »Slovanska Unija« je

sklicana v četrtek dopoldne, da se pripravi za pogajanja. Kakor poroča korespondenca »Centrum«, hoče Bienertth ponoviti spravna pogajanja za češki deželni zbor.

Zbornična posvetovanja.

Načelniki klubov so sklenili, da bo imela v četrtek in v petek zbornica daljše seje, v soboto bo trajala seja od 10. dopoldne do 2. popoldne. Socialno zavarovanje in postava o trgovskih pomočnikih se brez prvega branja nakaže odsekom.

Češki deželni zbor

se skliče, kakor poroča »Hlas Naroda«, najbrže 15. novembra v kratko zasedanje.

MAŽARSKI ODMEVI S POTOVANJA PO BOSNI.

Gospodje Mađžari, ki so obiskali Bosno, dajejo v časopisju drug za drugim duška svojim vtisom in — željam, ki jih jim je vzbudilo to potovanje. Vsi seveda soglašajo v tem, da vežejo Ogrsko in Bosno starodavne vezi, da Bosna tudi po svoji naravni legi teži k Ogrski, da je vsa kultura od okupacije sem delo mađžarskega genija, da tudi urojeno ljudstvo noče vedeti za drugega gospodarja, ko za Mađžare in — kar je glavno: Bosna-Hercegovina more in mora biti za Mađžare zlat rudnik . . . Ampak prav gotovi svoje stvari pa Mađžari vendar niso, kakor priča med drugim članek v »Budapesti Hirlapu«. Tu izvaja nek udeleženec bosanskega potovanja, da kljub vestnemu delu in trudu Kallaya in njegovega naslednika preti Bosni nevarnost, da bo kmalu izgledala tako, ko vsaka druga avstrijska provinca . . . Kar se tiče narodnosti, pravi člankar, da so katoličani, t. j. Hrvati, mađžarstvu nasprotni, Srbi, v obče gravitirajo izven mej dežele t. j. k Srbiji, a drugače je s pravim, urojenim bosenskim ljudstvom: z mohamedani. Ti so ne le najštevilnejši, marveč v njih lasti je ogromen del zemlje in čigar je zemlja, tega je tudi dežela. No, in ti moslemi goje nasproti Mađžarom velike simpatije in čuvstva sorodstva. Ti moslemi tudi globoko obžalujejo — kakor jih pusti člankar govoriti — da se v domačih bosenskih šolah ne uče mađžarščine ter morajo potem vsled tega na nemška vseučilišča, ko bi bilo vendar lepše v Budimpešti. To se pravi: v Bosni treba mađžarskih šol ali vsaj pouka v mađžarščini. Mnogo so mađžarski politiki zamudili v Bosni, ko so se in se še bore za neodvisno ogrsko banko itd., ko je Bosna vendar važnejša, ko vse to . . . Mađžarski obrtniki in trgovci sicer skušajo po svojih močeh nadomestiti te zamude in s primernimi sredstvi bi se vse dalo zopet popraviti. Bosna se mora priklopiti Ogrski in na čelu uprave naj stoji ban, ki ga imenuje ogrski ministrski predsednik — »kakor na Hrva-

LISTEK.

Onkraj Gorjancev.
(Dalje.)

Ko sem se za silo osnažil, umil in preoblekel v obleko domačega gospoda župnika, ki mi je bila pa precej preohlapna, odpravil sem se v izobraževalno društvo. Ko sem vstopil v dvorano, sem se ustrašil samega sebe ter se pohlevno stisnil v kotiček. Suknja dvakrat prevelika, na nogah neke šolne, katere sem komaj vlačil za sabo, moj klobuček ves moker in zmečkan, a tu velika družba, lepa dvorana, čedno, gosposko oblečeni ljudje. Kdo bi pa tudi pričakoval, da bom onkraj Gorjancev, doli ob hrvaški meji, kjer se po stari pripovedki prižagajo luči samo, kadar luna mrkne, našel tako imenitnost. Mislim sem, da bom našel mesto, še slabše od židovskih gnezd v vzhodni Galiciji, na Podolju in na Pokotju. Galiske razmere, katere imam še v glavi, so me zapeljale in mislil sem, da mora doli ob Hrvatiji izgledati podobno. Pričakoval sem, da bom našel v dvorani ljudi v debelih platnenih bregesah in nerodnih opankah, po naši narodni pesmi:

»Nima črevljev, ma opanke,
z ene grde stare janke,«

ljudi, ki se živé od ovčjega sira in diše po luku. A tu gospodične, tako »štantane in štimane«, da bi lahko šle v nedeljo popoldne v Ljubljani po Tivoleh »na špancer na Roženpoh«, kot je pel ranjki Alešovec. Ko smo vstopili — jaz, potem tovariš Malnerič in domači gospod kaplan — je nekdo ravno igral na klavir in dekleta so pela. Tovariš Malnerič jim reče, naj zapojejo kaj črnomaljskega, in pričeli so peti, in klavir je spremljal petje, črnomaljsko kolo. Glasi se tako-le:

Aj zelena je vsa gora
zelena!
Aj zelena je!

(Med tem se drže dekleta v krogu in gredo počasi okrog.)

Aj notri raste trava detelina,
aj notri raste.
Aj žela jo je spremlada divojka,
aj žela jo je . . .
Aj zlatim srpom z belimi rokami,
aj zlatim srpom . . .
Aj nesla že je svojga bratca konjcem,
aj nesla že je . . .
Aj, jejte, jejte, mojga bratca konjči,
aj, jejte je je . . .

Ker jutri boste daleč potovali,
ker jutri boste . . .
Aj, čez te gore — gore te visoke,
aj, čez te gore . . .
Aj, čez te vode — vode te so globoke,
aj, čez te vode.

(Potem pride igra »Most«. Dekleta se razdelé na dva oddelka in pojejo:

Al je kaj trden ta vaš must,
Al je kaj trden vaš must?
Speroža, roža brunka je naša.

Ah, trden, trden, kakor kust.
Ah, trden, trden, kakor kust.
Speroža, roža, brunka je naša.

Iz česa ste ga zidali?
Iz česa ste ga zidali?
Speroža, roža itd.

Iz letej rejpe zidane,
iz letej rejpe zidane.
Speroža itd.

Al komu ste jo ukradli?
Al komu ste jo ukradli?
Speroža itd.

Našimu gospod županu,
našimu itd.
Speroža itd.

Al mi vas čmo zatožiti,
al mi vas čmo —
Speroža itd.

On je naš dober oče,
ki nam ne nič sporeče,
Speroža itd.

Al kaj za sabo vodiste?
Al kaj —
Speroža itd.

Mj ta dekleta vodimo,
ki lejpe gvante nosijo.
Speroža itd.

Le pejte, pejte trikrat skuz,
le pejte —
Speroža itd.

Le pejte, pejte trikrat skuz,
le pejte, pejte trikrat skuz.
Speroža itd.

In potem gredo en oddelek »trikrat skuz«, to je pod rokami z voditelji drugega oddelka.

Igra se konča s tem, da obkrožijo dekleta gledalce, ki se morajo potem odkupiti.

Ko so izpele »kolo«, so zapele še sledečo svojo narodno pesem:

škem. Članek končuje z vsklikom: »Bosno-Hercegovino se mora gospodarsko osvojiti — to bi se rentiralo!« Nedvomno!

AVSTRIJSKA POMORSKA POLITIKA.

Nova brodarstvena predloga v sedanjem zasedanju drž. zbora je vzbudila precej zanimanja. Trgovinski minister dr. Weisskirchner je v dosedanjem poslovanju vpeljal stalen promet na morju z nizozemsko Indijo. Po tej morski črti sicer ne plovejo avstrijski parniki sami, pač pa so v zvezi aleksandrijski parniki avstrijskega Lloydja s parniki nizozemske paroplovne družbe, s katero je sklenjena pogodba. Vsled tega se velik del evropskega prometa z nizozemsko Indijo vodi čez Trst. Izvršiti se je nameravala tudi pogodba zaradi stalne morske zveze z Južno Ameriko. Dosedaj se še ni izvršila. Pogodba je potrebna vsled uvoza kave, industrijskega izvoza, izseljeniškega vprašanja. V državah Laplate so tudi za izseljenice ugodnejše še klimatične in delavske razmere kot v Severni Ameriki. — Trgovsko ministertvo je sklenilo tudi pogodbo z avstrijskim Lloyddom glede stalne morske zveze ob dalmatinski in albanski obali. Prejšnji načrt pogodbe je zahteval zvezo med Trstom in Kotorjem tedensko po treh brzoparnikih. Ta pogodba bi bila veljavna 15 let in se ni ozirala na nikak gospodarski napredek dežel ob naši južni morski obali. Gotovo je sicer, da se bo Dalmacija le počasi gospodarsko razvijala, ker je v tej deželi veliko zanemarijenega. Toda z novimi železnicami se bode povzdignil tudi promet Dalmacije z drugimi deželami. Zato nova pogodba z Lloyddom določa dnevno vožnjo brzoparnikov iz Trsta v Kotor. — Resnica je, da more imeti Avstrija uspeh v veletrgovini le z ugodnimi morskimi zvezami.

CARJEV OBISK V ITALIJI IN KRETA.

Z dobro poučene strani se poroča, da se je v carjevih pogovorih z italijanskim kraljem in Raccigniju razpravljalo o mednarodni konferenci za rešitev kretskega vprašanja. Car Nikolaj želi, da bi se kretske vprašanje rešilo na ta način, da se otok Kreta prepusti za gotovo plačilo Grški. Za to naj bi se našla oblika, kot svoje dni za Vzhodno Rumelijo, po kateri bi bil otok še nekoliko časa po imenu del turške države. Ruski zunanji minister Izvolski je mnenja, da bi Turška, kljub svojemu nasprotnemu stališču, vendar sprejela ruski predlog. Bržkone ima Izvolski prav, kajti turški porti ni ničesar bolj neznosno kot sedanji nejasni položaj. Če se tozadevno ne bo ničesar zgodilo, bo zahteval turški parlament in mladoturški častniki, da se izkrcna turško vojsko na Kreto. To pa bi bilo za Turčijo ravno tako predrao kot brezuspešno, ker je Kreta pod varstvom štirih velevlasti, proti katerim se Turčija pač ne more bojevati. Na drugi strani pa bi bilo manj sramotno za Turčijo, ako ugotovi na mednarodni konferenci zahteve velevlasti, da odstopi Kreto Grški, in bi ji bilo mogoče tako tudi doseči kako korist na drugem polju. Vsled tega položaja je turška vlada že prej poslala velikega vezirja pašo Seid v Pariz in London, da bi se z tamošnjimi vladami dogovoril glede končne rešitve kretskega vprašanja. Anglija je seveda veliko manj naklonjena rešitvi tega vprašanja, ker je spor zaradi Krete važen predmet njenemu gospodstvu v Sredozemskem morju. Angleški vladi pač ugaja, da potrebuje zaradi Krete Turška njeno pomoč. Radi tega vprašanja tudi ni potoval car v Italijo skozi Bospor. Če bi obiskal Carigrad, bi moral tudi Atene. Za to pa položaj še ni bil ugoden.

POLITIKA PAŠIČEVEGA KABINETA.

bo šla ista pota v vseh notranjih in zunanjih zadevah kakor prejšnja Novakovičeva vlada. Tako vsaj je izjavil Pašić, ko je

svoj kabinet predstavil skupščini. Predvsem se bo delovalo na reformo v vojski, okrepitev finančnih in gospodarskih virov, izboljšanje parlamentarnega in volivnega sestava, ureditev razmer v politiki itd.

O POTOVANJU KRALJA FERDINANDA V SRBIJO

krožijo v belgrajskih političnih krogih različne domneve. Da bi bil prišel iz zgolj naravoslovnega zanimanja, nihče ne verjame; kajti prvič je na bolgarskih planinah ista fora in favna, kakor na srbski planini Kopaonik, drugič pa je čas tudi že malo pozan za take ekskurze; mrzlo je in megle se vlačijo po obronkih. Pašičeva okolica trdi, da je kraljev obisk v zvezi z vprašanjem dinastije Karagjorgjevič. Milovanović je v inozemstvu in ako se mu tudi to pot ne posreči izposlovati sprejem kralja Petra na evropskih dvorih, potem so dnovi te dinastije štet. Kot pretendent na srbski prestol pridetja v poštev angleški princ Connaught in bolgarski prestolonaslednik Boris. V tem slučaju bi kralj Ferdinand, ki ni priljubljen, odstopil na korist svojemu sinu in tako bi zavladala med Bolgarijo in Srbijo personalna unija. Pašić da je že izdelal tozadevno pogodbo. — Druga domneva se glasi, da bi Ferdinandova 17letna hčerka Evdoksija imela postati žena srbskega prestolonaslednika Aleksandra in si je kraljevi oče prišel od blizu pogledati svojega bodočega zeta. — Tretja kombinacija je še na bolj verjetna in slove: Zadnje dni je prišlo med Dunajem in Sofijo do nesporazumljenj in ohladitve razmer in razvejanja ima Bolgarija važne dogovore s Turčijo gde Makedonije. Da pritise na obe strani sebi v prilog, je Ferdinand uprizoril komedijo, češ, da se hoče s Srbijo zvezati v skupne cilje. Ako se mu namera sponese, pa se bo seveda zopet bratil z Avstrijo in Turčijo — proti Srbiji.

Dnevne novice.

+ »Mlade« je dr. Tavčar te dni tako skrtal, da se je kar kadilo. Dejal j m je, da je »Slovenec« v svojem pomembnem sobotnem članku »Po zmagi« imel čisto prav in da se on od njih ne bo dal v škodo stvari komandirati. Zato jih tudi na svoje zadnje shode ni nikamor vzel s seboj, in je rajši Juga in Frankheima pošiljal po deželi. Ribnikar in Žerjav imata »Haus-arrest«, ker sta jo s Turkom tako zavozila in ker so liberalci tudi na deželi mnenja, da je boljše, če se prvi drži zdravljenja živine, drugi pa »Zvezde zadrug«; še-le v nedeljo bodo Žerjava izpustili, da potoja dr. Oražnom v Metliko, Črnomelj in Gradac liberalno kisló p vo prodajat! Kranjski »mladi« delijo zdaj usodo tržaškega Mahdiča, katerega so »stari« tudi ukrotili, da ne bi še nadalje delal zgage. »Mladolob« ralnim« zaletelom se torej na vsej črti obeta prežalosten konec.

+ Iz krallestva tet. Dobili smo: »Slavno uredništvo lista »Slovenec« v Ljubljani. Na podlagi določila § 19. tiskovnega zakona pozivljamo Vas, da ponatisnete v svojem listu v zakoniti obliki in dobi naslednji popravek: Ni res, kar piše »Slovenec« od 23. t. m., da bi bilo politično društvo »Edinost« odločno izjavilo, da »Mandiča ne trpi na čelu Narodne delavske organizacije«, da bi bil zaradi tega g. dr. Mandič predsedniško »čast izrečno le za tri mesece sprejel« in da »bo moral po treh mesecih odstopiti, da napravi mesto človeku, ki bo narodni gospod ljubši«. Istotako ni res, da bi bil g. dr. Rybač posebej in na katerikoli način nasprotoval kandidaturi g. dr. Mandiča predsednikom N. D. O. Nasprotno, toliko odbor političnega društva »Edinost« kakor tudi g. dr. Rybač še posebej, sta odločno zahtevala, naj g. dr. Mandič sprejme zopetno izvoli-

tev za predsednika N. D. O. in so ga toliko g. dr. Rybač kakor drugi odborniki političnega društva »Edinost« opetovano nagovarjali v tem smislu. Trst, dne 27. oktobra 1909. — Odbor političnega društva »Edinost«. Podpredsednik: Dr. E. Slavik. Tajnik: Dr. Josip Wilfan. — Gg. doktorjem pri »Edinosti« svetujemo, naj se naude sestavljanja pravilne popravke; današnji popravek le vsled izrednega našega usmiljenja ni romal v koš.

+ Popolna anarhija vlada v tržaški narodni stranki. Kako hudo na vseh platih škripnje in poka, dokazuje dejstvo, da se je politično društvo »Edinost« po mali notici v »Slovenec« čutilo primorano podati vefoficizno izjavo na čelu lista v »Edinosti«, kjer trdi, da med njim in fererovsko organizacijo ni razpora. »Edinost« pa pobija »Narod«, ki v dolgem članku iz Trsta priznava, da so prepriji, ki naj se pa »med štirimi stenami« poravnajo, da ne bodo »klerikalci« triumfirali. »Narod« ima tudi prav — prepirajo se v Trstu tako, da je veselje. Sam dr. Mandič, ki je na običnem zboru slovenskih tržaških mazzinincev trdil, da tržaška barka ne poka, govori po Trstu okoli, kako ga dr. Rybač »ne more videti« in kako da je »vsega sit«. Dejstvo je, da je »Edinost« odbila od sebe vso zmerno inteligenco in pa vse kmečko ljudstvo, da ne govorimo o duhovščini, ki začenja odločno akcijo zoper fererovce. Dr. Rybač z žalostjo gleda, kako Mandičevci podirajo, kar se je v več kot treh desetletjih s težavo zgradilo in kako delajo na razkol. Tržaška barka poka in ni je več smole, s katero bi se dale špranje zamašiti in naj prvaki napišejo v »Edinost« kolikor izjav hočejo.

+ Madeniško zborovanje v St. Rupertu preteklo nedeljo je lepo uspelo. Iz vse dekanije so bili navzoči mladeniči in tudi mošje. Govorili so nadučitelj Pirnat, načelnik Orlov Jeločnik, domači kaplan Štrajhar, mokronoški kaplan Žitnik in domači fant Odlaček. Deklamirali so Franc Knez in Zole. Orli-tamburaši so lepo svirali domače in hrvatske pesmi pod vodstvom gosp. Vokanna. Navdušenje je bilo veliko. Vseh ljudi je bilo čez 500. Nazdar!

+ Slovensko šolstvo v Ameriki. Ameriški slovenski list »Ave Maria« p. še: Vsi resno misleči rojaki širom Združenih držav so se gotovo srčno zveselili, ko so brali meseca maja v slovenskih listih oklice šolskega odbora v Waukegan-u, Ill. pod predsedstvom in vodstvom č. g. J. Plevnika. In kako bi se ne! Saj je šolsko vprašanje ameriških Slovencev že tako pereče po vseh nasebinah. Imamo že jako lepe organizirane slovenske župnije, ki bujno procvitajo pod vodstvom požrtvovalne slovenske ameriške duhovščine. Toda, koliko imamo slovenskih farnih šol? In to je popolnoma naravno! Marsikak slovenski duhovni pastir vidi veliko potrebo farne šole. Toda težave! Predvsem, kje dobiti slovenskih učiteljev, ki bi bile v resnici zmogljive voditi tako šolo? Slovenskih redovnic manjka. In vendar bi se to vprašanje dalo lepo urediti. Treba se ga samo lotiti, treba ga proučavati. Čemu bi pošiljali denar za šole domov, ko jih pa tu tako kravro potrebujemo. Naj bi se dotični odbor, čegar č. g. predsednik daje garancijo za ugodno in uspešno rešitev, krepko oprijel z novo energijo tega vprašanja in vse storil, da vzbudi med rojaki zanimanje za naše šolsko vprašanje. Vsi pravi rodoljubi bodo šli za njim kot en mož. Res je, ne bomo našemu rodu mogli ohraniti jezika v Ameriki. Ohranimo mu vsaj sv. vero in pa ljubezen do naroda slovenskega! Veliko, zelo veliko bi se dalo tu doseči, ako se moške, ki so misel sprožili, požrtvovalno in navdušeno lotijo začete delo. Na delo torej! — Trajni spomin in hvaležnost celega naroda v Ameriki Vam je zagotovljena! — Dolžnost vsega slovenskega čas-

nikarstva je, krepko se zavzeti za to zadevo.

— Deželno mesto občega zavarovalnega zavoda zasebnih uradnikov v Trstu. O poslovanju, — če se sploh more tako imenovati, — tega zavoda se ne sliši po naši deželi drugega, nego same pritožbe, o katerih moremo reči, da so vseskozi utemeljene. Zavod odgovarja slovenskim dopisom po štirih ali petih mesecih v taki slovensčini, da je človeka kar groza. Kako pa tudi ne, ker ima za slovenskega korespondenta nastavljenega nekega nemško vzgojenega Italijano-Slovenca, kateri je po mnogih prelevitvah srečno prikladal k stranki v Trstu sedaj vsemogočnega socialdemokrata in sedanjega voditelja tržaških nacionalnih socialistov, Pagninija, kateri sedaj gospodari v tržaški deželni zavodu. Kakor smo izvedeli, je omenjeni slovenski korespondent določil tudi za revizorja zavoda v slovenskih pokrajinah, katere spadajo pod tržaški okoliš. Kaj imajo v tem slučaju pričakovati delodajalci in zavezanci zavoda od takega revizorja, si lahko mislimo in dejstvo, da je na Kranjskem še več stotin nastavljenec, kateri do sedaj še niso bili naznanjeni zavodu v zavarovanje, je najboljši dokaz, kako vestno zna opravljati ta zavod revizorja. Kar se tiče drugega poslovanja zavoda, je škoda izgubljati besedi, samo toliko omenimo, da je že skrajni čas, da poseže vlada v to italijansko nacionalno gnezdo in napravi red, kajti sicer socialno-slovenski zavarovanci primorani, brez izjeme se upreti nadaljnjemu vplačevanju premij, kar gotovo tudi vladi ne bo po volji. Svoje državne poslance pa prosimo, da centralni vladi odkrito povedo, da je sedanje stanje nadalje za slovenske zavarovance naravnost nevzdržljivo.

— V.č-Glince. Tudi na našem pokopališču je te dni kaj živahno. Župljanj se zlasti letos trudijo olepšati grobe svojih dragih ranjkih. Povod temu je tudi to, ker je naše do sedaj mnogo premajhno pokopališče dobilo drugo lice. Zadostno smo ga razširili in obdali z zidom. Prostorna mrtvašnica je pripravljena natanko po predpisih. Take še v Ljubljani nimate — na novem pokopališču. Naši občinski očetje se bolj radodarni v tem oziru nego vaši. Blagovolili so iz občinske blagajne prispevati dva tisoč kron za mrtvašnico. Za to izdatno podporo se jim tem potom napriscnejo zahvaljujemo. Vse delo na pokopališču je hvalevredno, v splošno zadovoljnost izvršil tukajšnji zidarski mojster g. Stanonik. On, ki je že tolikim zlasti v Rožni dolini postavil lična stanovanja, je na ta način poskrbel, da bodo tudi njih koščice počivale na dostojnem pokopališču. Blagovolil bode razširjeno pokopališče preč. g. dekan Feticch-Frankheim prihodnje nedelje ob 3. uri popoldne. Na Vseh svetnikov dan popoldne ob 4. bode pa pevski zbor tukajšnjega kat. slov. izobraževalnega društva na pokopališču zapel tri milo nagrobnice.

— Aretiran višji častnik. Minoli torej je bil v Zagrebu aretiran umirovljeni domobranski podpolkovnik Krbavac, ker je osumljen, da je ponaredil oporoko nek gospe Jovanke Popovič.

— Prememba posesti. Iz Postojne se poroča: Ga. Lina Hudnik, odvetnikovsopraga v Ljubljani, je prodala žago v bližini Postojne g. Franu Krainerju za 34.000 kron in hotel »Pri ogrski kroni« v Postojni dosedanjemu najemniku Alojziju Burgerju za 102.000 K.

— Avtomobilna zveza med Trstom in Opatijo. Zveza za promet tujcev v Opatijo upeljala avtomobilno vožnjo med Trstom in Opatijo. Poizkusna vožnja se vrši danes. Javni promet bo odprt 1. novembra.

Borovnica. Zadnje nedeljo je prišel nam gosp. Slavko Ravnikar iz Ljubljane, ki je imel v našem izobraževalnem društvu predavanje o umni živinoreji. Veliki dvorana našega krasnega doma se je napolnila vrlih Borovničanov, ki so z velikim zanimanjem poslušali predavanje skoraj eno uro. Veliko zanimanja so vzbudili posebno živinorejske tabele, ki smo si jih po predavanju ogledovali. Naš poslanec predsednik izobraž. društva gosp. K. ob b. je zahvalil gosp. predavatelja za njegov poučno predavanje.

— Vojaške vesti. Imenovani so p. vojni mornarici: Za mornarično nadkomisarje Ludovik Polak in Jožef Pirč; za mornaričnega komisarja Fran Dernič.

— Katoliško slovensko izobraževalno društvo na Brezovici prredi predstav »Tihotapec«, igro v petih dejanjih. Igru uprizore samo člani društva, in sicer nedeljo, dne 31. oktobra, popoldne ob treh v prostoru g. J. Pezdin na Brezovici. Prizatelji poštenega razvedrila se vabijo obilni udeležbi.

— Almanach češkeho uredništva železničnikov. Za leto 1910 so izdali češki železniški uradniki almanah, ki je m. slovenskimi železniškimi uradniki prvotaka knjiga. Zanimiva je še posebno vsled tega, ker vsebuje celo statistiko vseh železniških društev in organizacij med slovenskimi železničarji v Avstriji. »Almanach« je pisan v lahko umljivem jeziku.

V ovoj črni gori,
žarki ogenj gori.

Mimo nje jašėjo
trideset junakov
na izbor soldatov.

Jedan je mej nimi
grozovito ranjen.

Za Boga vas prosim
draga bračo moja!

Ne puščajte mene
v ovoj črni gori.

Nek me vun
pelite,
v to ravno polje.

Skopatje mi jamo
pri svetomu Ivanu.

Na puško globoko
na sabljo široko.

Noter mi položite
moj ta črn kapenik.

Van ga mi zavijte
moje grešno telo.

Zunaj mi pustite
mojo desno roko.

Za njo mi prvežte
mojga konjca vranca

Nek konjač žaluje,
kad me draga neče.

Draga bi žalvala,
ko bi ona znala,
da sem se oženil
v to črno zemljo.

Med tem, ko so se tako zabavali s petjem v izobraževalnem društvu, smo vstopili mi v dvorano. Ljudi je prihajalo vedno več in se je dvorana skoraj napolnila, dasiravno jim ni bilo poprej naznájeno in ni bilo nobene večje prireditve, ampak samo navadni sestanek. G. Malnerič je s kratkim nagovorom otvoril shod in predstavil mene. Potem sem jim jaz povedal nekaj besed in zaključil je gospod kaplan. Nato so se ljudje pričeli razhajati.

Nekaj jih je pa še ostalo in so zapeli še nekaj be okranjskih pesmi.

V Črnomlju se razvija društveno življenje jako živahno. V izobraževalnem društvu gre jako živahno. »Orli« dobro napredujejo in imajo lepo telovadnico. Nisem pričakoval skoraj na skrajni periferiji naše dežele toliko življenja. Neizmernih zaslug za društveno življenje si je pridobil ranjki prerano umrli župnik Peharec, katerega sem slišal v Črnomlju večkrat spomniti z največjim priznanjem in hvaležnostjo. Zdaj sta v Črnomlju samo dva duhovnika, župnik in kaplan, oba iz nemškega viteškega reda, oba si no delavna in goreča, toda župnija je številna in obsežna, tako da ju cerkveno in strogo stanovsko in uradno delo popolnoma izčrpuje in je nevarnost, da bo tako lepo započeto in bujno se razvijajoče društveno življenje nekoliko trpelo. Morda bo pa navdušenost in marljivost nadomestila pomanjkanje časa in sil.

Ko je bil shod končan, sem se vrnil v župnišče, kjer mi je dal gospod župnik na razpolago svojo sobo in posteljo, nemu je pa postlala »maminka« na zofi. Ker sem bil močno zdelan in utrujen, sem spal do visokega dne. (Dajle.)

je krasno opremljen, fino vezan in vsebuje tudi slovenske članke. Našim železničarjem in vsem, ki se zanimajo za železničarsko gibanje, toplo priporočamo to priročno žepno knjižico.

— **Predsednik sodišča v veleizdajniškem procesu**, Tarabochia, je dobil daljši dopust, glede katerega vlada splošno mnenje, da je prvi korak v pokoj. Vsaj v časopisju se že dolgo časa vzdržujejo vesti, da si je g. Tarabochia z vodstvom veleizdajniškega procesa zaslužil — »laupass«.

— **Strupene gobe na trgu**. V Zagrebu je minolo nedeljo zbolelo sedem oseb na zastrupljenju z gobami, kupljenimi na Jelačićevem trgu.

— **Nova vožnja črta Trst-Brazilijska**. S 1. januarjem prih. leta otvori »Avstro-Americana« novo vožnjo iz Trsta v Amerio, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos Aires, ki bo trajala po 22, oziroma 26 dni.

— **Iz davčne službe**. Novoimenovani davčni upravitelj Friderik Ranth je predstavljen iz Škofje Loke v Ilirsko Bistrico, novoimenovani davčni oficijal Karol Brühf iz Ljubljane v Škofjo Loko. Davčni upravitelj Podboj gre iz Ilirske Bistrice v Ribnico. Razpisano je izpraznjeno mesto davčnega iztirjevalca v Kranju. Prošnje je vložiti pri c. kr. finančnem ravateljstvu v Ljubljani tekom štirih tednov.

— **Hrvatski učitelji v Ameriki**. Kakor poroča oseška »Drau«, je sklenil baron Rauch za sedaj odpustiti dva hrvatska učitelja, da moreta v Čikagi in Pittsburgu tamošnjim hrvatskim otrokom deliti pouk. Izostati smeta dve leti in dobita letne plače 5000 kron.

— **Iz šolske službe**. Na dopustu se najajajočo učiteljico Ivano Simčič v Iga vasi nadomešča suplentka Josipina Martinčič. Na mesto obolelega nadučitelja Fran Lundra je pridelen službovanju na Rakj stalni učitelj v St. Jerneju Ivan Gantar.

— **Podpore za nabavo učil na obrtnih nadaljevalnih šolah**. Iz cesarja Franca Jožefa ustanove za nabavo učil in učnih pripomočkov za revne učence na obrtnih nadaljevalnih šolah dobe za leto 1909 podpore sledeče šole: Ljubljana 550 K, Postojna 30 K, Krško 100 K, Rateče 70 K, Ribnica 50 K, Kranj 30 K, Škofja Loka 70 K, Trzin 50 K, St. Vid pri Ljubljani 100 K, Cirknica 40 K, Novo mesto 50 K, Radovljica 70 K, Bled 90 K, Kamnik 70 K, Mengeš 30 K in Metlika 40 K.

— **Mažarska agrarna banka v Bosni**. »Sarajevoer Tagblatt« poročajo iz Dumanja, da se namerava mažarska agrarna banka izseliti iz Sarajeva, ker ni upanja, da bi bodoči bosenski sabor potrdil privilegije, ki jih je dobila od skupnega finančnega ministra Buriana. V Sarajevu bo pa še nadalje ostal oddelek budimpeštanske komercialne banke.

— **Nagloma je umrl** na vožnji iz Linca v Beljak višji revident državne železnice Leopold Nagl.

— **»Eine sonderbare Zumutung«** imezuje »Tagespost« pismo zadrage varaždinskih hotelirjev, restavratirjev, gostilničarjev in kavarnarjev, ki v smislu § 1 svojih statuten zahteva od nekaterih graških podjetnikov, trgovcev in obrtnikov, da naj vplačajo enkrat za vselej 500 kron za zadrugo, ali pa letno 24 kron, ker od sedaj bode zadruga namreč samo od tistih podjetnikov kupovala potrebščine, ki se bodo mogli izkazati s primernim potrdilom in priporočilom. — To imenuje list »nenavadno prisojanje«, nasproti se mu pa ne zdi čudno, da grede nemško-židovski potniki k slovanskim trgovcem. To zahtevno bi morali tudi mi Slovenci staviti, da imamo vsaj nekaj koristi zase, če že moramo kaj kupiti od Nemcev.

— **Potres v Zagrebu**. V petek ob pol 8. uri zjutraj so čutili v Zagrebu zopet lahek potres, ki je trajal kake tri sekunde. Potres so čutili vsi prebivalci, ki bivajo v zgornjih nadstropjih hiš. — Škode ni povzročil nobene.

— **Bleriot v Zagrebu**. V Zagrebu se namerava osnovati klub aviatikov, ki bo povabil Bleriota v Zagreb, kjer naj bi poletel s svojim letalnim strojem v zrak.

— **Defraudiral** je v Gorici pri banki Friulana 22-letni sluga Mario Pipp 10.000 K ter neznano kam pobegnil. Pipp povori dobro laško, slabo slovensko in nemško ter je elegantno oblečen in simpatičnega obraza.

— **Sneg na vipavskih gričih**. V torek je naneslo na vipavske griče prvi sneg. Ker smo imeli srednje poletje, je upati, da bo prehuda zima.

— **Za rešitev utopljencev** je odredilo pristaniško poveljništvo v Trstu, da se morajo po obrežju in po molih na vidnih in lahko dostopnih mestih razobesiti rešilni pasovi. To odredbo so povzročile nezgode, ki se vedno bolj množijo ob morju.

— **Bitka na Goričanih**. Dne 23. t. m. večer pilo je več fantov iz Gornjih Pirnič Ladje v tovarniški restavraciji v Goričanih. Kmalu se je vnel prepir, okoli 1. ure pa pred restavracijo pretep. Jože Lehovnik je sunil z železnim drogom v usta Janeza Petača, nakar je ta stekel v

tovarno. Tenavnik in France Hafner sta stekla za njim, prvi je udaril z drogom Petača po rami, nakar je ta padel. Zdajci ga je ta začel obdelavati z žepnim nožem ter mu zadal od členka navzgor deset ubodlin. Pa tudi ostali fantje zunaj tovarne so si skočili v lase ter jih je bilo na obeh straneh več ali manj poškodovanih.

— **Surovi mož**. Dne 22. septembra t. l. je prišel Janez Stanovnik, kamnoseški pomočnik v Škofji Loki, okoli četrta na dve zjutraj nekoliko pijan domov. Jel je po sobi razgrajati, da se je čulo na ulico, nato se je lotil svoje žene, ki je imela otroka v rokah, in jo pahnil od sebe. V strahu je prosila žena stražnika za pomoč, ki mu je napovedal aretacijo. A ta mu je odgovoril, da ne gre nikamor in če tudi dva žandarja po njega prideta, še manj pa s policajem. Ko mu je dal stražnik zaniko okoli roke, prijel ga je Stanovnik za rokev, potem ga zgrabil za hrbtišče desne roke in ga tako opraskal, da mu je roka zatekla. S težkim naporom ga je stražnik odvedel v zapor. Obsojen je bil na tri mesece težke ječe.

— **Na grobu svojega očeta** se je ustrelil pretekli torek na glavnem pokopališču na Dunaju 46-letni zasebni uradnik Karel Hermann zaradi hude srčne napake.

Ljubljanske novice.

lj **Ljubljana protestira**. Včeraj ima »Narod« o žalostnem Tavčarjevem shodu v Trnovem v vodni članek, ki ima pretresujoč naslov: »Ljubljana protestira«. »Narod« pa seve zamolči, da je dr. Tavčarjev poziv: »Upijmo razsajajmo!« v gostilni Bokavškovega Jaka poslušalo samo okoli 60 oseb. In danes bodo skoro ravno isti ljudje nadaljevali komedijo pri Rastoharju v šentjakobskem okraju. Uspeh teh Tavčar-Breskvarjevih »razsajanj« po raznih gostilnah bo, da bo dr. Tavčarja glava bolela. Ljubljana pa bo kmalu jasno in odločno protestirala proti liberalni magistratni komandi! In takrat bo imela Ljubljana resne zastopnike, na katerih besede bo »Slovenska Ljudska Stranka« kaj dala in jih upoštevala.

lj **Slovensko umeščenje** (inštalacija) novega župnika pri Sv. Jakobu v Ljubljani, č. g. Ivana Barleta se bo vršilo v nedeljo, dne 31. oktobra ob 9. uri po prevzvišenem knezoškofu v župni cerkvi sv. Jakoba.

lj **Krščanska ženska zveza**. Jutri, dne 29. t. m., predava v ženski zvezi gdčna. učiteljica Marija Stupica. Začetek ob sedmih zvečer v navadnem lokal. Društvene, pridite za gotovo!

lj **»Südmärkischer Sängerbund«** ima 1. novembra v Ljubljani občni zbor in koncert v kazini.

lj **Koncert hrvatskega »Kola«** v Ljubljani. Na koncertu dne 6. novembra bo »Kolo« izvajalo same izvrjne hrvatske skladbe, najboljša, kar jih premore hrvatska glasbena literatura. Zastopani bodo vsi prvi hrvatski skladatelji: Vatroslav pl. Lisinski, Ivan pl. Zajc, Vilko Novak, Srećko Albini, Vekoslav Rosenberg-Ružič in Josip Hatze. »Kolo« nastopi v impozantnem številu 90 članov mešanega zbora pod vodstvom glasbeno izobraženega zborovodje gospoda Antona Andjela. Zbor bode nastopal kot moški zbor, kot ženski zbor in kot mešani zbor. Dve točki bo pel tudi znani operni pevec g. Ernesto vitez Cammariota. »Glasbena Matica« je izdala knjižico, ki vsebuje hrvatsko besedilo s slovenskim tolmačenjem, črtice o hrvatskih skladateljih, zastopanih na koncertu in nekaj črtic o pomenu in zgodovini »Kola«. Knjižica se dobiva brezplačno pri gospej Češarkovi. Sedeži po 5, 4, 3 in 2 kroni, stojišča po 1 K 60 v., za dijače po 60 vinarjev istotam.

lj **Vse gg. pevce »Ljubljane«** prosim, da pridejo točno in polnoštevilno jutri v petek točno ob 8. uri zvečer k skušnji radi nastopa v soboto. — Pevovodja.

lj **Prepozno**. Danes zjutraj je nek ščinkovec na kostanjih ob Cesti na južni kolodvor prepeval svoj veseli pomladanski »gričev«. Ta je pač mnogo prepozen ali mnogo prezgoden.

lj **Nesreča**. Ko je včeraj dopoldne z enovpreženim vozom zavila posestnikova in trgovčeva hči iz Mengša Albina Prezljaja iz Resljeve ceste v Komenskega ulico, je voz zadel 7-letno šolsko učenko Pavlino Kanoblovo, katere se je tako poškodovala, da so jo morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

lj **Kolo**, ki je bilo dne 17. t. m. ukradeno Ivanu Znidaršiču, ob priliki, ko se je na poti iz Kosez ponesrečil, je neki mladi človek hotel prodati dne 18. t. m. brivcu Jožefu Kressetu v Kočevju. V tem, ko je Kresse obvestil v zadevi orožništvo, je neznanec popustil kolo in zbežal.

lj **Izgubila** je šolska učenka Ana Urekova žensko ročno delo.

lj **Sama se je javila** pri policiji 27-letna služkinja iz Drenjega pri Toplicah Terezija Šrajnarjeva, katere je pred enim mesecem nekemu gostilničarju v Trnovem pokradla klobas in mesa ter to potem dala spraviti nekemu gostilničarju v Krakovem. Policija jo je izročila deželnemu sodišču.

lj **Dr. Tavčar o sodnikih**. Dr. Tavčar se je nedavno o sodnikih takole izrazil: »Naš bagatelni sodnik je pa posebna specijs, ki je naravnost nevarna privatni lastnini in doživljam sem take razsodbje, da bi se jih sramoval vsak kmet.« »Narod« seve radi tega dr. Tavčarja ne bo prijel.

lj **Ne oškodujte mestne blagajne**, g. trnovski Bučar, in plačajte za svojega psa pasjo znamko! Nedavno je bila neka vaša sosedja kaznovana, ker ni pravočasno svojemu psičku preskrbela pasje znamke, — menda bodo za vas, ki ste sicer mnenja, da smete imeti kot magistratni pristaš psa mesece in mesece brez pasje znamke, veljale iste postave. Torej jutri takoj na magistrat plačajte!

lj **Vojaška vest**. Generalmajor Ludovik Matuška, poveljnik 28. pehotne divizije v Ljubljani, je imenovan za podmaršala.

lj **Imenovani so**: za majorja stotnik J. Trampuš pri 47. pešpolku, za stotnike nadporočniki: Joahim Negri, Franc Gärtner, Viktor pl. Krepl pri 17., Zdenko Malec 75. in Franc Gstettenhofer pri 27. pešpolku. Za nadporočnike so imenovani poročniki: Julij Steinmetz in Pavel Eppich pri 27., Karol Habermann pri 17., za poročnika sta imenovana praporščaka Rudolf Schmidt in Emerih Cvahte pri 17. pešpolku.

lj **Pri tukajšnjem domobranskem polku** sta imenovana za poročnika praporščaka Edvard Paulisser in Franc Ravnikar.

lj **Iz bolnišnice je ušla** ciganka Marija Herzbergerjeva, katere je, kakor smo poročali, v Krakovem ukradla 36 K denarja, potem pa ko je bila aretovana, simulirala padavico, vsled česar so jo bili oddali v bolnišnico. Upati pa je, da svoji usodi ne odide.

lj **Umrlj so**: Ana Kos, črevljarijeva hči, 3 mesece, Truberjeva ulica št. 2; Helena Kreč, krojačeva žena, 73 let; Metoda Theuerschuh, uradnega sluge hči, 20 dni; Neža Grošelj, dninarica, 64 let; Ivan Knez, tesar, 27 let.

lj **Slovensko deželno gledališče**. Danes, 28. t. m. zvečer, se poje slovit d'Albortova muzikalna drama »Nižina« kot premijera za nepar-abonente, na katero slavno občinstvo ponovno opozarjamo. — V soboto, 30. t. m., se ponavlja »Nižina«; v nedeljo, 31. t. m., popoldne se uprizori Raupachov »Mlinar in njegova hči«, zvečer pa šestič priljubljena opereta »Dolarska princeza«.

lj **Poročil se je** strokovni učitelj gosp. Karol Humeč z gospodično Marico Perhacevo.

lj **V javnih parkih so začeli** spravljati vse bolj občutljive cvetice, ker se je bati, da jih zamori bližajoči se mraz. Tudi vrtnarji so začeli zakrivati cvetno grmičje z listjem in gnojem.

lj **Slana** je padla danes zjutraj.

lj **Zelje**. Letošnje leto je v resnici nad vse ugodno za zelje. Na zelniku gospe A. Češnovar v Kolodvorskih ulicah se dobe glave, ki tehtajo po 7 kg 70 dkg.

lj **Izgubil** je izvošček Pavel Stele na poti od Gornjih Gameljnov do Ljubljane listnico, v kateri je imel bankovec za 1000 kron in 4 do 5 bankovcev po 100 K. Pošteni najditelj naj blagovoli najdeni denar oddati pri mestnem magistratu, kjer dobi primerno najdenino.

Važna zadeva.

lj **Volitev obrtnega sodišča v Ljubljani**. Dodatno k razglasu o razpisu volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča, ki se ima ustanoviti v Ljubljani in prisodnikov vzklicnega sodišča, se odreja volitev za volivni razred delavcev na nedeljo, dne 14. novembra 1909 in za volivni razred podjetnikov na torek, dne 16. novembra 1909. Volilo se bode v sekcijah, sestavljenih po krajevnih skupinah, ki se na podlagi § 5., odstavek 2. ministrske naredbje z dne 15. julija 1909, drž. zak. št. 112, določajo tako-le: I. sekcija obsega občine Brezovica, Dobrova, Log, Rudnik in Vič ter voli na Glincih (občina Vič). — II. sekcija obsega občine Črnuče, Devica Marija v Polju, Dobrunje, Ježica, Moste in Podgorica ter voli v Mostah. — III. sekcija obsega občine Medvode, Spodnja Šiška, Smartno, St. Vid in Zgornja Šiška ter voli v St. Vidu. — IV. sekcija obsega občine Grosuplje, Lipljenje, Račna, Slivnica, St. Jurij in Šmarje ter voli v Stranski vasi (občina Grosuplje). — V. sekcija obsega občine Iška Loka, Iška Vas, Pijava Gorica, Studenec, Tomišeli, Vrbljenje in Zelimlje ter voli na Studencu. — VI. sekcija obsega 1. (šolski okraj), 2. (St. Jakobski okraj), 5. (predkraji) in 6. (Vodmat) okraj mesta Ljubljane ter voli v Ljubljani. — VII. sekcija obsega 3. (Dvorski okraj) in 4. (Kolodvorski okraj) mesta Ljubljane ter voli v Ljubljani. — Skupni izid volitev, izvršenih v teh sekcijah, se ugotovi in razglasi pri VI. sekciji v Ljubljani. — Ura pričetka in zaključka volitve ter volivni lokal se naznanijo najkasneje osem dni pred volitvijo na krajevno običajni način v vseh občinah, ki pripadajo okolišni obrtnega sodišča. Volitev v tretji

skupini »trgovski obrati« se mora vršiti ločeno od ostalih skupin obrtnih podjetij. Vsako posamezno volitev vodi od obrtne oblasti določeni volivni komisar, ki odloča o identiteti volivcev in o veljavnosti oddanih glasov, ne da bi bila dopustna nadaljnja pritožba. Volitev se prične ob določenem času ne glede na število došlih volivcev in se zaključi ob določenem uri. Voli se na ta način, da se osebno oddajo glasovnice. Samo v skupini podjetnikov smejo voliti za ženske njihovi zakonski možje ali pa posebno pooblašene tretje osebe. Osebe, ki v volivnem imeniku niso vpisane, ne morejo voliti. Volivci oddajajo svoje glasovnice po vrsti, kakor se javijo. Izvoljen je, kdor združi nase absolutno večino oddanih glasov. Če se pri volitvi ne doseže absolutne večine, se odredi olžja volitev med onimi osebami, ki so dobile največ glasov. Pri morebitni olžji volitvi smejo voliti samo one osebe, ki so volile pri prvotni volitvi in se o tem izkažejo z volivno izkaznico, ki je bila pri prvotni volitvi zaznamenovana. Proti volivnemu postopanju in proti ugotovitvi izida volitve v smislu § 12. min. odredbe z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 56, ni dopustna pritožba.

Štajerske novice.

lj **O smrti č. p. Romana Arnuša** se nam poroča, da je nenadoma izkrmavel. Pokojnik je bil rojen v Hajdinju pri Ptuj. N. v. m. p.!

lj **Gradec**. Slovensko katol. akademično tehnično društvo ima svoj prvi redni občni zbor v zimskem tečaju 1909/10 v petek, dne 29. t. m., ob pol osmih zvečer v lokal »Pri zeleni Štajerski« s sledečim dnevnim redom: a) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in zapisnika bratskega društva »Danice«; b) poročilo odbora; c) poročilo revizorjev; d) sprejem novih članov; e) volitev odbora; f) volitev letopisca; g) slučajnosti.

lj **Poizkušen umor in samoumor** v Gradcu. Pleskarski in sedlarski pomočnik Ferdinand Hieselmajer je moral radi umobola v blaznico. Njegova žena je pa ta čas stanovala skupaj s krojaškim pomočnikom Kloischegom. Ko je Hieselmajer prišel iz blaznice, je zahteval, naj pride žena zopet k njemu stanovat. Ona pa tega ni hotela, ker se je bala. To je pa blazneža tako raztogotilo, da je prišel v stanovanje, jo ustrelil v obraz in levo ramo, na to jo pa zgrabil za vrat in jo vlačil okoli ter tolkel s samokresom po glavi. Ljudje so rešili ženo iz njegovih rok, na kar se je nesrečnež ustrelil v glavo in bil takoj mrtev. Žena je smrtnonevarno ranjena, in so jo prepeljali v bolnišnico, kjer bo težko okrevala.

lj **Kapelnik celjske mestne godbe** Moritz Schachenhofer je v nedeljo umrl.

lj **Ponesrečeni avtomobilisti**. V nedeljo popoldne proti 5. uri se je peljal inženir Varonne z avtomobilom iz Dunaja v Opatijo. Imel je razun vodnika seboj še soprogo, tri otročičke in služkinjo. Vozil je zelo hitro od Pesnice proti Mariboru. Pred pesniškim mostom pa napravil česta hud ovinek. V brzi vožnji sta na tem ovinku kar naenkrat popokala ovoja na obeh sprednjih kolesih, voz se je zaletel v neko drevo, ga popolnoma prelomil, se prevrnil in se zopet postavil na kolesa. Inženir je obležal na mestu težko ranjen. Prepeljali so ga v mesto, kjer je zdravnik konstatiral težke notranje poškodbe. Vsi drugi so ostali nepoškodovani. Enega otroka so našli pred vozom ležati. Ako bi se avtomobil še malo naprej pomaknil, pa bi bil otrok mrtev.

lj **Poročil se je** v Gorici g. Dragotin Pinterič, učitelj pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, z gospodično Marico Posegovo. učiteljico istotam. — Bilo srečno!

lj **V stalni pokoj** je stopila učiteljica Julija Freče v Koziem na lastno prošnjo.

lj **Obesil se je** v Žalcu posestnik Jožef Kainc.

lj **Umrla** je v Trbovljah gdč. Pavla Kosem.

lj **Smrt na planinah**. Z Dunaja poročajo, da sta se v Gesäuse ponesrečila neki Larisch in železniški uradnik Grisar, rod. iz Laškega trga. Trupla še niso našli.

lj **Bogata vinska letina**. Iz Slovenske Bistrice pišejo, da so letos za 50 odstotkov več vina pridelali kot lani.

lj **Umrl** je v Gradcu profesor Rudolf Gaupmann, znani slikar zgodovinskih prizorov.

lj **Vojak — begunec**. Vojaški oblastj v Celju je izročilo orožništvo v Braslovcah prostaka 26. domobranskega pehotnega polka v Celju, Ivana Plankota, ki je pred nekoliko dnevi pobegnil. Bil je doma v Braslovcah ter je hotel uti v Ameriko.

lj **Cela družina v smrtni nevarnosti**. V Gradcu je obolela cela družina Leban, 7 oseb, vsled zavžitja strupenih gob. Poklicani zdravnik jih je rešil smrtni nevarnosti.

lj **Prijeta tatova**. Iz St. Jurija ob južni železnici se poroča, da je bilo v tamošnji kolodvorski restavraciji ukradenih 140 K posestniku Karolu Gradiču iz Vrbna. —

Orožnikom se je posrečilo zaslediti tatova Andreja Kozela iz ptujskega okraja in Leopolda Solarja, doma iz Kranjskega. Izročili so ju sodišču. Dobili so nazaj tudi ukradeni denar, ki sta ga tatova zakopala v zemljo.

Š Vseled strahu, ker je bil napaden, ga je zadel srčna kap. Ne uboj, ampak otrpenje srca je bilo vzrok smrti Jožefa Lešnika iz Hoč. Kakor je raztelesenje njegovega trupla dokazalo, je zaprti kurjač južne železnice Franc Auguštin sicer res precej ranil Lešnika, ali povod smrti niso bile te rane, ampak otrpenje srca, katero je najbrže povzročil alkohol, preprij in pa strah, ko ga je Auguštin napadel. Na podlagi tega dokazila sodnih zdravnikov so izpustili Auguštin iz zapore in ustavili postopanje proti njemu.

AMERIŠKE VESTI.

Umrli je v South Bartouville Franc Prah, doma iz Št. Jerneja. Pred nekaj časom je prišel v novi kraj iz Joliet. — V Brockwayn sta se poročila Franc Omec in Helena Trobec. — V Crested Butte, državi Colorado, se je 5. oktobra ustrelil rojak Ivan Blaznik, baje zaradi tega, ker mu je pobegnila žena. — Dne 8. oktobra ob 6. uri zvečer se je v Clevelandu v tovarni za žice ponesrečil rojak Josip Majcen, star 27 let, doma iz Moravč nad Ljubljano. Prišel je ravno na delo ter začel vleči žico, ko ga je ta prišla in se ovila okoli njegove glave in telesa. Razbilo mu je črepinjo in mu zlomilo tudi druge ude, da ga ni bilo mogoče spoznati. Bil je na mestu mrtev. Poleg žene zapušča v stari domovini očeta in sestro.

AVSTRIJSKI VODLJIVI ZRAKOPLOV.

Bitterfeld, 25. okt. Avstrijsko-ameriška akcijska družba tvornice za gummi na Dunaju si je pridobila od Parsevalove družbe pravico, graditi zrakoplov po Parsevalovem sestavu. Zrakoplovni mojster Wulfi je že predvčerajšnjim zvečer odpotoval iz Bitterfelda na Dunaj, da bo prevzel montiranje novega zrakoplova. V kratkem bo tudi odpotoval na Dunaj nadinženjer Kiefer, da bo vodil poizkusne vožnje.

× × ×

Na Dunaju se je sestavil odbor, ki si je postavil nalogo, da zgradi na strogo znanstveni podlagi po načrtih vseučiliškega adjunkta dr. Nimfihra vodljiv zrakoplov, pri katerem se bodo uporabile vse izkušnje, pridobljene v inozemstvu. Vseled pogodbe z vojnim ministrstvom se bo izročil prvi po tem načrtu zgrajeni zrakoplov vojni upravi, kakor hitro bo ugodil zahtevanim pogojem. Za poizkusne vožnje se zahteva hitrost 40 kilometrov na uro, vožnja 260 kilometrov in višočino vožnje 1000 metrov. Prva poizkusna vožnja se mora vršiti do srede meseca aprila 1910. leta. Novi zrakoplov bo poltrdega zistema.

PROCES MORILKE BOROVSKE.

Krakov, 25. okt. Preiskava proti Janini Borovski, ki je po svojem procesu radi vohunstva ustrelila svojega zagovornika dr. Lewickega ter potem sežgala kompromitujoča pisma, ki so bila v lasti Lewickega, je dovršen. Državno pravdnistvo je vložilo tožbo proti Borovsky zaradi zavratnega umora. Razprava se bo vršila bržkone meseca novembra. Borowska si je skušala pred kratkim časom prerezati s steklom žile.

Po svetu.

Češki katoliški dom v Olomucu je blagoslovil 17. oktobra škof dr. Wisnar. Slavnostni govor je imel načelnik katoliško-narodne stranke poslanec dr. Hruban. Popoldne se je vršila slavnostna akademija, pri kateri je bil navzoč tudi knez in nadškof dr. Bauer in številni člani njegovega kapitelja.

Nič krematorijev v Avstriji. Praška družba za sežiganje mrličev je vložila na pristojne oblasti prošnjo za dovoljenje zgradbe krematorija. Prošnja je bila odbita na vseh instancah in sedaj jo je zavrglo tudi upravno sodišče z utemeljitvijo, da avstrijski zakoni poznajo samo zakopavanje mrličev v zemljo in je torej sežiganje mrličev v Avstriji nedopustno. — Ubogi Zalar! Sedaj mu ne ostane drugega, kot da se živ zažge, ako noče surov v zemljo!

Hrvaško vseučilišče v Čikagi? Čikaški list »Sloven«, ki izhaja v štirih slovanskih jezikih, javlja, da se je v Čikagi osnoval narodni odbor za ustanovitev hrvaške univerze istotam. Potrebna svota je proračunana na 500.000 kron.

Panamski prekop dela Američanom velike skrbi in še večje stroške, zato pa le malo časti. Na zapadnem koncu prekopa so se posule velikanske plasti zemlje, kar ne priča ravno o posebnih zmožnostih ali vsaj vestnosti ameriških inženirjev. Kljub temu trdijo ameriški vladni krogi, da bo prekop leta 1913. prometu odprti, kar pa nihče ne veruje.

Policijski ravnatelj — klovn. Policijski ravnatelj v Vologdi na Ruskem je bil radi poneverjenja odpuščen iz službe. Sedaj je pa postal v cirkusu klovn, in ker je zelo popularen, ima veliko uspeha.

Nova kraljeva palača v Belemgradu. Iz Belgrada poročajo, da se bo te dni vršila konferenca inženirjev, na kateri se pregledajo načrti za gradnjo nove kraljevske palače.

Madžarska plemkinja in kravji pastir. V Budimpešti se je v torek v matičnem uradu 6. okraja vršila poroka Margite baronice Lonyay s 30-letnim pastirjem Arpadom Kesziravarhelyem. Nevesta je bližnja sorodnica grofa Elemerja Lonyay, soproga bivše nadvojvodinje Šefanije.

Dolgovi »Rusa«. V konkurz je prišlo podjetje, ki je izdajalo petrogradski dnevnik »Rus«. Glavni izdajatelj tega lista je bil A. A. Surovin, sin izdajatelja »Novega Vremja«. Dolgovi lista znašajo okoli 1 milijon rubljev, aktiva računajo pa na 8000 rubljev.

Zdravilišče — v peči. V mestu Montegiblo je obolél neki delavec, idijot. Nek njegov sorodnik mu je svetoval, naj se tri dni po vrsti zapre več ur v razgreto peč, da bo ozdravil. Deček, ki je pazil, da mu odpre peč, ko poteče določen rok, je pozabil na svojo nalogo. Bil je že skoro na pol mrtev, ko so ga našli, vendar se je čez nekoliko časa zopet zavedel. Siro-maka pa to ni izučilo ter je drugi dan zopet hotel zlesti v čudni sanatorij, a so to nakano pravočasno preprečili.

Škodljivost kajena za ženske so dokazali zdravniki s številnimi poizkusi. Živali (morske prešičke, kunce itd.), ki so jih izpostavili vplivu tobakovega dima in jim dali uživati vodo, v kateri je bila razredčena tobačna žlindra, so rodile vedno mrtve mladiče. Pri delavkah v tobačnih tvornicah se pogosto pojavljajo prezgodnji porodi, živi rojeni otroci pa so slabotni in zgodaj umro. Kajenje tobaka je zelo škodljivo za ženske, in neka zakonska predloga v angleškem parlamentu se temeljito bavi s kajenjem otrok in sploh mladostnih oseb.

Kajenje tobaka in duševno delo. Dr. Vloten je razposlal kakim stotim nemškim pisateljem, slikarjem in skladateljem pismo, v katerem jih prosi, da bi mu poročali o vplivu kajenja tobaka na svoje delo. Omenjeni zdravnik priobčuje nekoliko odgovorov v oktoberski številki časopisa »Nord und Süd«. Pavel Heyse izjavlja, da ni nikdar kadil svačice, pač pa smodke, in sicer samo po jedi; zjutraj po zajutreku kako prav lahko, po kosilu kako inozemsko, po večerji pa cene šo domačo nemško smodko. Kajenje mu je bilo vedno samo vživanje, a nikdar ne vspodbuda k duševnemu delu. Viljem Hegeler poroča, da pokadi vsak dan šest smodk. Zjutraj eno, popoldne, ko dela, štiri in zvečer zopet eno smodko. Leon Blech, skladatelj zadnje novitete na dunajski dvorni operi, pa je poročal, da od svojih prvih poizkusov ni nikdar kadil, ker mu kajenje ni nikak užitek. Oton Ernst izjavlja, da pokadi na dan 8 do 10 smodk. »Kadim pred in po delu, a zveze med kajenjem in delom nisem našel.« Franc pl. Stuck pravi, da pač kadil na dan nekoliko smodk, a med delom nikoli. Ernest pl. Wolzogen je pa zelo navdušen za avstrijske viržinke in pravi, da dobra smodka veliko pripomore k razpoloženju in osredotočenju misli. Tudi pisatelj romanov Rudolf Herzog neobhodno potrebuje smodko pri delu, medtem ko Ompteda izjavlja, da sploh ne kadil. Karol Spitteler pa odreka tobaku vsak vpliv na duševno delo in pravi, da bi bilo žalostno, ako bi se moralo iskati razpoloženje v tobaku.

Nesreča z avtomobilom. Iz Charleroi poročajo: Avtomobil, s katerim sta peljala dva profesorja in nek francoski inženjer, se je zadel pri Chimay'u v drevo ter se razbil. Eden profesorjev je bil na mestu mrtev, drugi profesor je bil težko ranjen, inženjer pa lahko ranjen.

NEMŠKI MINISTER-ROJAK.

dr. Schreiner, je doposlal »Bundu Nemcev« v Češki 10.000 kron, ki da so mu stavljene na razpolago od »privatne strani«. Minister prosi ob tej priliki Nemce v Češki, naj vstrajajo na svojem delu in on da jim bo prav rad vedno na pomoč.

In treba znati, da omenjeni »Bund« ni nič drugega, nego deželna organizacija nemškega »Alldeutscher Verbanda«, ki ima pristno pangermanski program!

Nemškim ministrom v tej blaženi Avstriji je pač dovoljeno marsikaj...

Telefonska in brzoljavna poročila.

K POLOMU V ŠOŠTANJU.

Celje, 28. oktobra. Danes se je končala obravnava proti bivšemu deželnemu poslancu in tovarnarju Ivanu Vošnjaku, njegovima sinovima in dr. Mayerju. Vošnjakova sinova in dr. Mayer so bili oproščeni, Ivan Vošnjak obsojen na dva meseca.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 28. oktobra. Na povabilo Bienertthovo je imel dr. Susteršič daljši pogovor z ministrskim predsednikom. V današnji seji »Slovanske Jednote« je dr. Susteršič poročal o tem pogovoru. Poročala sta o svojih pogovorih z Bienertthom tudi dr. Kramar in Udržal. Sklenjeno je bilo, da se nekaj nepolitičnih vladnih predlog brez prvega branja pusti v odseke, med temi so na izrečno željo Jugoslovanov tudi bosenske predloge, nikakor se pa brez prvega branja ne pusti v odseke predloga o poslovniku, vladne finančne načrte, melioracije, davek na poslopja in cestne predloge.

Dunaj, 28. oktobra. V državnem zboru so danes nadaljevali debato o nujnem predlogu glede draginje živil. Socialni demokratje so slišali mnogo gorkih radi svojih hujškarij proti kmetom. Socialni demokratje so danes vložili nov nujni predlog, ki se bavi s konfiskacijsko prakso in ki zahteva takojšnjo predložitev novega, modernega tiskovnega zakona.

POSVETOVANJA NEMCEV IN NEMŠKIH MINISTROV.

Dunaj, 28. oktobra. Za danes je dr. Lueger v mestno hišo povabil voditelje nemških strank na posvetovanje. Tega posvetovanja se udeležijo tudi ministrski predsednik Bienertth, trgovinski minister dr. Weisskirchner, notranji minister dr. Haerdtl, naučni minister Stürgkh in nemški minister Schreiner. V razgovoru bodo jezikovni zakoni nemških dež. zborov, ki bodo v kratkem sankcionirani in stališče vlade oziroma Avstro-Ogrske sploh napram Ogrski.

ZMEŠNJAVE NA OGRSKEM.

Budimpešta, 28. oktobra. Ministrski svet se je končal brez uspeha. Ministrji se zopet snidejo prve dni novembra. V neodvisni stranki so radi te brezuspešnosti jako nervozni in pravijo, da odlašanje le krepki pristaše programa z leta 1867., da pospešijo svoje napore razbiti neodvisno stranko. Poslanec Holo je dejal: »V ministrskem svetu se sploh ne bodo zedinili. Kar Košut hoče, noče Andrassy, in kar hoče Andrassy, ni ljubo Košutu.

AVSTRO-OGRSKA BANKA.

Dunaj, 28. oktobra. Generalni svet avstro-ogrške banke je danes imel sejo, v kateri je sklenil, da ni povoda zvišati obrestno mero.

RAZMERJE MED RUMUNSKO IN GRŠKO.

Bukarešt, 28. oktobra. V prihodnjih dneh se bo zopet začelo diplomatsko občevanje med Grško in Rumunsko. To se bo zgodilo ob priložni vožnji rumunskih trgovskih ladij na Pirej, katerim je grška vlada dovolila velike olajšave.

VOJNA MED AMERIKANSKIMA DRŽAVAMA.

New-York, 28. oktobra. Predsednik države Nicaragua je napovedal vojno državi San Salvador. Bati se je, da se boste udeležili konflikta tudi državi Guatemala in Konduras.

BLERIOT V PRAGI.

Praga, 28. oktobra. Češka športna društva se pogajajo z Bleriotom, da bi prišel s svojim letalnim strojem v Prago, kjer bi poletel v zrak. Tukajšnji francoski konzul podpira pogajanja.

BLERIOT V RUMUNIJI.

Bukarešt, 28. oktobra. Zrakoplovcu Bleriotu se je včeraj predno je vzletel v zrak, pokvaril motor. Razbil se mu je tudi propeler. Ljudi se je nabralo več sto tisoč. Prišla sta tudi kraljica Elizabeta in prestolonaslednik Ferdinand, ki sta izrekla Bleriotu svoje obžalovanje vsled nezgode. Letalni stroj bo popravljen tekom tedna.

KRETA IN GRŠKA VLADA.

Atene, 28. oktobra. Grška vlada je odklonila zahteve turške porte glede na Kreto. Grška vlada se sklicuje na državno-pravno stališče Krete.

GROZNA EKSPLOZIJA PLINA.

Lvov, 28. oktobra. V stanovanju ravnatelja Leona Reiterja je eksplodirala včeraj ponoči plinova napeljava. Plamenj so vžgali stanovanje. Reiterju je odtrgalo desno roko, vsled česar je kmalu pozneje umrl. Žena njegova in tri mesece stari otrok sta bila na mestu mrtva. Otrokova dojilja je smrtno ranjena in ne bo okrevala. V nekem bližnjem delavskem stanovanju je tudi eksplodirala plinova napeljava ter sta bila dva delavca lahko ranjena.

VAŽNA ZVEZA.

Peterburg, 28. oktobra. Med Rusijo in Japonsko se vrše važni dogovori, ki bodo položaj na Dalinem Vzhodu popolnoma spremenili. Umrjeni japonski minister Ito je nalašč za to prišel v Harbin, da se dogovori o temelju teh dogovorov.

BOLGARSKI IN RUMUNSKI KRALJ.

Sofija, 28. oktobra. Tu se govori, da poseti kralj Ferdinand še tekom letošnje zime rumunskega kralja Karola.

JAPONCI UMORJENI OD TUNGUZOV.

Nikolajev (Amur), 28. oktobra. Sinoči je nekoliko Tunguzov naskočilo neko prodajalnico ur, da bi jo opleni. — Umrili so dva Japonca in enega ranili. Roparji so potem zbežali.

VIHARJI IN POVODNJI NA ANGLEŠKEM.

London, 28. oktobra. V raznih krajih dežele so vsled viharjev in silnih nalivov povodnji. Železniški promet z raznimi kraji je pretrgan. Železniški most čez reko Roxler se je zrušil. Neki tovorni vlak južnovzhodne železnice je padel deloma v reko.

NOV CERKVENI ROP NA RUSKEM.

Varšava, 28. oktobra. Dan po ropu znamenite čudodelne Marijine podobe Čenstohovem je bila oropana tudi cerkev v Nasie'sku pri Varšavi, kj je bila postavljena še leta 1421. Vsi dragoceni umetni predmeti so pokradeni. Policija je že na sledi čenstohovskim tatovom. Ker se sumi, da so dragocenosti bile zakopane kje v okolici, se je obrnila policija s prošnjo na Berolin, da se ji posodi policijske pse, s katerimi bi zasledili zakopani zaklad.

Izgubila se je srebrna ura in verigica v soboto, 23. septembra. Kdor jo najde, se prosi, da jo izroči v upravništvu »Slovenca«, Kopitarjeva ulica št. 6, III.

Svedočba gospoda profesorja dr. E. Mühlig, zdravnika nemške bolnišnice in profesorja na otomanski zdravniški šoli v Carigradu.

Gospodu J. Serravallo

v Trstu.

Serravallo-Kina vino z železom izpolnjuje vse zahteve, katere se stavijo do zanesljivega tonica. Kot tako se najbolje priporoča trpečim na klorosi in rekonvalescentom.

Carigrad, 29. novembra 1903.

Prof. dr. Mühlig.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, sred. zračni tlak 736 0 mm.

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
27	9. zveč.	733 5	05 9	sl. zah.	pol obl.	
28	7. zjut.	33 1	12 1	sl. jug	skoro obl.	12 0
	2. pop	33 6	16 2	sr. jzah.	oblačno	
Srednja včerajšnja temp. 03 3°, norm. 8 3°.						

2990 1—1

Žalosti nam plaka srce, ko neznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežujo vest, da je naša dobra ljuba mati, tašča, gospa

Antonija Polak
vdova po monterju

po dolgi mučni bolezni, prejemši sv. zakramente v 51. letu svoje dobe danes popoldne ob 2. uri mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjke bode v petek, 29. t. m. ob 8. uri zjutraj na pokopališče pri D. M. v Polju.

Sv. maše-zadušnice se bodo brale v farni cerkvi poljski.

D. M. Polje, 27. oktobra 1909.

Venceslav, cand. iur. in Josip Polak, sinova. — Marija Učakar, roj. Polak, hči. — Fr. Učakar, zet.

Zahtevajte povsod sledeče izborne snazilne in čistilne predmete:

Za čevlje: mast za usnje v prid družbi Sv. Cirila in Metoda.

Ilirija kremo, Praxin kremo.

Zakovine: čistilo v prid družbi Sv. Cirila in Metoda, Polerin čistilo in Ilirija čistilni prašek.

Za mrčes: Prašek Dalmatin v prašilnih škatljicah.

Te predmete, ki se dobe v vseh trgovinah izdeluje domača tvornica kemičnih izdelkov

Golob & Volk, Ljubljana.

Kakovost izborna. Cene nizke.

Notranjski Orli.

prireda ob ugodnem vremenu v nedeljo, 31. oktobra t. l., izlet na Križno goro (857 m) pri Ložu. Odhod za Vrhniko, Borovnico, Logatec, Hotedršico z jutranjim poštanim vlakom do Rakeka, potem peš na Križno goro (dve in pol ure hoda). Spotoma se pridružijo odseki Rakek, Cerknica, Begunje, Grahovo.

Spored:

Ob 10. uri sveta maša. Po sveti maši zborovanje na prostem. Odhod v Stari trg. Če mogoče, javna telovadba; tamburanje, petje in prosta zabava. Pod večer z vozovi na večerni poštni vlak.

Notranjski »Orli« in vsi poštenci mladeniči, udeležite se izleta v obilnem številu! Če bi vreme količkaj kazalo na slabo, se izlet kajpada ne vrši.

Na zdar! Na svidenje!

Cerkniško in vrhniško-logaško okrožje »Orla«.

PROTI MAŽARSKEMU ŠOLSKEMU DRUŠTVU »JULIANA«.

ki pod patronanco bana Raucha snuje po Hrvaškem šolo za šolo v pomažarjevalne namene, kličejo Hrvatje na stražo in obrambo. Predlaga se osnutje velikega vsehrvaškega društva, ki naj bi paraliziralo delovanje »Juliana« s prosvetnim delom v šoli in najširših slojih ljudstva. Sredstva društva naj bi se zagotovila s pridruženjem društva »Prosvjeta« v Osijeku, potem s pritegnitvijo sklada za Strossmayerjev spomenik in s prispevki občin, društev in zasebnikov. Novo ljudsko prosvetno društvo naj bi se imenovalo »Strossmayerjev duh«.

POLITIŠKE RAZMERE HRVATOV V BOSNI.

V Sarajevu se je osnoval začasni odbor »Kluba Starčevićeve hrvatske čiste stranke prava«, ki je v prilogi »Hrvatsk. Dnevnika« t. dni izdal proglas na narod, v katerem se obrača na rodoljube v Bosni in Hercegovini, da snujejo po deželi krajevne klube. Stranka se postavi na zakonito priznan temelj.

PARIŠKI OBČINSKI SVET PROTI FERRERJU.

Pariški občinski svet je odklonil s 40 proti 34 glasovi predlog svojega urada, da naj se neka ulica imenuje po Ferrerju. Radi tega je podal demisijo predsednik, kakor tudi ves urad občinskega sveta.

VTIHOTAPLJENO OROŽJE NA FINSKO.

Peterburg, 27. oktobra. Čuje se, da je dobil poveljnik ruskega vojnega brodograjskega in straži finsko obalo, povelje, naj pazi najstrožje, da se ne bo na Finsko vtihotapljalorožje.

RUSKI KONZULAT V PRAGI.

Varšava, 27. oktobra. »Głos Warszawski« poroča, da je prišlo med rusko in avstrijsko vlado do sporazumljenja glede ustanovitve ruskega konzulata v Pragi, ki bo veljal Rusijo letno 9000 rubljev.

Razne stvari.

Tatinska čepica. Neki Nemec, ki se je te dni mudil v Bruslju, si je kupil tamkaj pri nekem klobučarju športno čepico. Ni se pa malo čudil, ko je vedno, kadar je posetil kako večjo restavracijo ali kavarno, našel v žepih svojega površnika denarnice z večjimi ali manjšimi zneski. Mož si tega pojava ni znal tolmačiti, kajti slišal je pač že, da se denar pač jemlje iz površnikov, a nikdar ne, da bi se komu vtikal denar v žep. To se je ponavljalo več dni, dokler ni zbral že petnajst denarnic s 400 franki. Vznemirjen vsled tega, ker bi se ga lahko nekega dne imelo za tatu omenjenih denarnic, je šel na policijo in vso stvar naznanil. Policijski komisar je začel preiskovati in dognal sledeče: Pred nekaj časom je prišel neki gospod v prodajalno, v kateri je tudi Nemec kupil čepico, ter je naročil petnajst športnih čepic iz istega blaga, ki ga je sam prinesel. Te čepice naj bi bile znak mednarodne tatinske družbe, ki je bila v službi naročnika čepic, in ki se naj bi podpirala medsebojno. Vsak član tatinske družbe naj bi delal na svojo pest, čepica naj bi bila skupni znak, a vsakokrat, kadar bi srečal član družbe svojega tovariša v kavarni, naj mu vtakne v žep del zadnjega ropa ali tatvine. Ker pa je od blaga, ki ga je načelnik družbe prinesel trgovcu, ostalo še za eno čepico, je trgovec izvršil tudi šestnajsto čepico in omenjeni Nemec je imel smolo, da je kupil to čepico. Na ta način je prišel v posest petnajstih tatinskih dežev. Seveda je bila bruseljska policija zelo vesela, ko se ji je posrečilo, zaslediti najnovejši čin tatinske prebrisanih. Sedaj zasleduje o pridno glavarja tatinske družbe in njegove tovariše, katere bo mogoče dobiti v roke postave že zato, ker so prisiljeni vsled lastnega dobička nositi vedno iste čepice.

Pes pijanec. Neki ameriški list pri- naša sledečo vest: Neki angleški pes, last Evarda Tshuppa, uživa splošen glas, da popije več piva na dan, kot marsikateri človek v mestu New Jersey. Petdeset čaš na dan ni nič izvanrednega za tega psa, a redko se pripeti, da bi se napil tako, da bi ne našel domov. Malo napit je skoro vedno ta pes, radi česar ga vsi natakariji in gosti časte. »Ben«, kot je psu ime, obišče vsako jutro vse gostilne v bližini svojega gospodarja ter popije lepo število čaš piva. Če mu pa kdo ponudi žganja, pa visoko dvigne gobec in gre razočaran dalje. Z drugimi psi se ne druži, ker je taka žival, ki ne pije piva, za njega prebedasta.

Električno pero. Nekdo je v Londonu iznašel mal električni stroj, ki onemogočuje ponarejanje podpisov. Stroj sestoji iz peresnika, ki je zvezan z malo električno baterijo. Če hoče kdo podpisati kako važno listino, teče izpod peresa mesto črnila električni tok, ki vžge črke v papir. Na ta način se takoj opazi sprememba, ki bi nastale pri takem ponarejanju. Seveda bi se moral v nasprotnem slučaju ponarejevalec tudi posluževati takega peresa, kar gotovo ni pomislil iznajditelj.

Globok bas mladoletne deklice. V berlinskem laryngološkem društvu je poročal dr. Scheier o nenavadnem, dosedaj prvem slučaju. Neka 16letna deklica, ki je imela prej čist in jasen glas, je dobila nenkrat globok bas. V šoli je imela še lep sopran, potem pa je dobila popolnoma moški glas, ki se ni niti najmanj spremenil. Kdor sliši deklico govoriti, ne da bi jo videl, misli, da govori moški. Pri preiskavi so dognali, da ima veliko večje in širše glasovnice, kot jih imajo deklice njene starosti. Telesna zunanost, duševne zmognosti in nagnjenja pa so ista kot vsake druge ženske. Glasovno obsežnost ima zelo veliko. Poje lahko nizko do velikega C in popolnoma visoko do dvakrat črtanega h". Ima torej obseg glasu štirih oktav. Ako poje oktave navzdol, se sliši, da se glasovi od g do c' nekoliko tresejo in so nejasni. Prsni glas seže do f', oziroma g'. Od d'' poje glasove do h'', mnogokrat celo do c''' z lepim glavnim nastavkom. Pri najvišjih glasovih je treba pač nekoliko truda. Medtem, ko poje basovne glasove, poje tudi krasne glavne glasove. Glasovna višina glasu v govorici je zelo nizka. Govori samo v globokem basu in nikoli z visokim glasom. Zdravnik so se izrekli, da je vsako zdravljenje brezuspešno ter bo deklica obdržala moški glas.

— **Znaki za žurnaliste.** Rimske organizacije žurnalistov so zaprosile policijo za posebne znake, ki jih bodo obvarovali raznih sitnosti in neprilik pri demonstracijah, stavkah in drugod, kjer bodo kot poročevalci navzoči. Policijski ravnatelj je pripravljen prošnji ustreči in znake bode razdelila posebna komisija članom društva. To bi bilo tudi drugod potrebno!

Kaj so modri ljudje govorili o železnici. Casopis »Quarterly Review« na Angleškem je pisal leta 1819. sledeče: »Idea železnice je praktično neizvedljiva. Ni bolj smešnega in absurdnega, kakor projekt parnega vozu, ki bi dvakrat hitrejši vozil kot naš poštni voz. Preje bi pričakovali v topničarskem laboratoriju v Woolwichu prevažanje s pomočjo Kongrevove rakete, kot pa prevažanje z gorečo lokomotivo.« Lord Brougham se je rogal »norim inženirjem«, ki hočejo nabasati 700 ljudi v sedem vozov in jih voziti 24 kilometrov na uro. Ko se je čulo, da je odobren načrt za zgradbo železnice Liverpool-Manchester, so črnogledi prorokovali, da bodo vse koče v bližini železnice zgorele, nasadi ne bodo rodili, travniki se bodo posušili, krave se bodo nehale pasti, kokoši ne bodo nesle jajc, ptiči se bodo zadušili v zraku, vniki in konji bodo pomrli od glada, pritisk zraka bo ubil popotnike, eksplozija kotlov pa je neizogibljiva. Francoski državnik Thiers se je leta 1836. izjavil proti grajenju železnice, ker se z uvedenjem železnice ne sme staviti življenje potnikov v nevarnost. Prirodoslovec Fran Arago se je pri razpravi o grajenju versailske železnice odločno izjavil proti zgradbi predora, ker je življenje potnikov ogroženo od spremembe temperature in mogoče eksplozije kotlov. Enako se je tudi izjavil proti temu, da bi se rabilo eden in isti tir za brz, osebn in težki tovorni vlak. Ko je avstrijski cesar Ferdinand dal Rothschildu dovoljenje za zgradbo severne železnice, je dejal: »Dajmo mu, saj itak ne bo dolgo držalo!« Predno se je začela graditi železnica od Nürnberga do Fürtha, je bil bavarski zdravniški kolegijski mnenja, da naj se vožnja s parnimi vozovi zabrani v korist javnega zdravstva! Hitra vožnja povzroča bolelost mozga, ki je posebna vrsta »deliriuma furiosuma«. Že en sam pogled na hitre vozove napravi bolečine v možganih. Zato se zahteva, da naj bo železniška proga ograjena z gostim, najmanj pet čevljev visokim plotom. Neki govornik tedanjega bavarskega zbora je govoril, da Bavarska ne rabi železnice, ker nima nobenih prekomorskih zvez. Hanoverski kralj Ernst August ni hotel, da bi se v njegovi

državi gradile železnice, ker bi potem lahko vsak postopač potoval po svetu kot kak kralj. — Kaj bi neki rekli vsi ti ljudje, ako bi videli naše brzovlake, avtomobile, kolesa in zrakoplove?!

DAROVI

za spomenik pok. g. prelatu J. Rozmanu.

Druga zbirka: Odčena. Pepca Kačarjeva in M. Modic 101 K 90 h; N. 40 K; bl. g. ravnatelj Kastelic 10 K; N. 50 K; bl. g. kom. svetnik Maks Samassa 50 K; č. g. F. F. 10 K; L. 10 K; blag. g. Auer 30 K.

Trdovraten kašelj

in druge prsne bolezni, na katerih trpe mladi in stari se hitro olajšajo in premagajo s **SCOTT-ovo emulzijo**. Že kratka uporaba Vas bo prepričala o tem na Vašo veliko zadovoljnost. Najboljši učinek

SCOTT-OVE EMULZIJE

se opira na čistost in redilno moč njenih sestavin in predelavanj po SCOTT-ovem ravnanju, vsled česar je ista lahko prebavna celo za najslabši želodec.

SCOTT-OVA EMULZIJA

je neprekosna in velja za neprekosno vzor emulzijo. 2615

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah.

Rogaški

„templjev vrelec“

pospešuje tek do jedi, olajšuje prebavo ter uspešno razkrojuje snovi zavžitih jedil.

Trgovina s premogom na drobno išče zastopnika

za obisk zasebnih odjemalcev proti proviziji. Pojasnila daje Milan Guttman, Ljubljana, Hotel pri Slonu. 2986 3—1

Pozor!

Prodaja

Pozor!

najnovije obleke jesenske in zimske, za gospode, dame, dečke in deklice po najnižji ceni edno

2629 1

konfekcijska trgovina **A. LUKIČ**, Pred škotijo 19.

RAZPIS.

St. 1554.

2978 3—1

Podpisani deželni odbor razpisuje

službe okrožnih zdravnikov

v 1. Fari (okraj Kočevje), 2. Grosupljem (okraj ljubljanski), 3. Kočevju in 4. na Raki (okraj Krško).

S temi službami je združena plača, in sicer ad 1. in 2. 1600 K, ad 3. 1200 K, ad 4. 1400 K in aktivitetna doklada 200 K.

Dosedanji zdravnik v Fari je dobival od zdravstvenega zastopa še priboljšek v znesku 1000 K za posebna službena opravila.

Zdravniku na Raki gre po nekem volilu naturalno stanovanje z vrtom in vinogradom na h. št. 40 za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raka.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 21. novembra 1909

ter dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 22. oktobra 1909.

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v svoji novi, največji in po najmodernejšem sistemu urejeni tovarni na Kranjskem za upognjeno po-

hišvo in deščic (parket) različne vrste od priprostega do najfinejšega izdelka, naslonjače, gugalnike, pisalne fotelje, obešalnike, mize v vsaki velikosti, vrtno stole, stole za glasovir i. t. d.

Imam vedno veliko zalogo bukovih in hrastovih na par prepariranih deščic (parket po najnižjih cenah.)

Ivan Bahovec

tovarnar na Duplici p. Kamnik.

Na zahtevo pošljem svoj ilustrirani cenik zastoj in franko.

1971 (1)

2982 3-1
**Gospodarsko in
 vinarsko društvo
 v Sv. Križu. Trstu**
 ima svojo zalogo sladkega
 prosekara in trdega ter
 črnega brzamina
v Kolizeju v Ljubljani.
 Kakovost vin je letos izborna. Cene
 zmerne. - Blagohotna naročila spre-
 jemajo se pri g. Franu Košuta,
 Ljubljana, Wolfova ulica 3,
 III. nadstropje, desno.

2783
**INDRA-
 TEA** najboljši in
 najfinejši čaj

Kuharica

vestna, varčna in pridna, želi službe h kakemu
 samostojnemu gospodu ali župniku. Zmožna je
 tudi voditi kako večje gospodinjstvo. Cenjene po-
 nudbe naj se pošiljajo na upravništvo „Slovenca“
 kot samostojna kuharica. 2965 3-1

Ilustrovani ceniki zastonj in franko

Ilustrovani ceniki zastonj in franko

Marijin trg šte. 1.
Največja zaloga najfinejših

barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in
 tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve.
 Raznobarvna kreda. Zlate in raznobarvne bronze.
 Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij
 v listih. Stampiljske barve. Oglje za risanje.
 Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in
 papir. Paleta, škatlje za študije. Čopiči za
 umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji
 ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične,
 prstene in rudninske barve.

:: Priznana najboljša in najizdatnejša ::

oljate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje
 in hišne posestnike itd.
 :: priporoča ::

Adolf Hauptmann

Prva kranjska tovarna oljnatih barv,
 firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarkega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stukaturnega za pod-
 2961 barje in zidarje.

Ustanovljeno 1832.

:: Zahtevajte cenike! ::

*Krasne klobuke za dame,
 kakor tudi za deklice in otroke, najnovejše mode,
 v največji izbiri priporoča po zelo ugodnih cenah*
modni salon B. Magdič
Ljubljana, nasproti glavne pošte, Ljubljana

2643 20-1

Steckenpferd-
lijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo
 kakor proti pegam!
 — Dobiva se povsod! —

V lepem prijaznem kraju v Št. Rupertu
 na Dolenjskem se proda ali da v najem

lepa enonadstropna hiša

z gospodarskim poslopijem, pripravna za pro-
 dajalno in gostilno, ali kako drugo obrt, ker
 je v veliki fari tik župne cerkve. Več se
 izve pri lastniku Ivanu Škufca v Dragi
 pri Višnjigori. 2962 5-1

Radi ogromne zaloge

prodajam že sedaj pod tovarniško ceno:

obleke, površnike, pelerine in zimske suknje za gospode in dečke;
 jopice, paletote, mantile, pelerine, kostume, krila in bluže za
 dame in deklice. - Velika izbira kožuhovinastih ali s kožuhovino
 podloženih predmetov kakor: kratke, mestne in potne kožuhe
 za gospode; jopice, boe, mufe in garniture za dame in deklice.

O. Bernatovič, Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Mestni trg 5.

2894

Telefon št. 287.

Tvrdba

Telefon št. 287.

Chalupnik & Predovič

Ljubljana, Stari trg št. 19

priporoča najboljše in najokusnejše

šunke, pripravljene po praškem načinu,

raznovrstno, prekajeno in sveže svinjsko meso od mladih do-
 mačih pitanih prašičev, dalje raznovrstne klobase.

Hrenovke in safalade vsak dan dvakrat sveže.

Poštna pošiljatve po povzetju od 5 kg naprej.

Za izborna blago, točno postrežbo in solidne cene jamči in se
 priporoča zgoraj navedena tvrdba.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -
 - Delniška glavica -
 - K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

nudi promese na komunalne srečke à K 16.— k žrebanju 2. novembra gl. dob. K 300.000.—.
 Sprejema zglasila 1/2% zastavnih pisem bulgarske narodne
 na novo emisijo banke po originalnih pogojih za kurs **K 89.50**
 za nom. 100 frankov v zlatu do 30. oktobra t. l. Za te zastavne liste jamči razun bolgarske narodne banke tudi Bolgarska kraljevina.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -
 - Rezervni fond -
 - K 300.000. -